

Julkaisuvapaa 25.1.2012 klo 11

Kunnilla ei haluja kuntatekniikan ulkoistamiseen

KTK Tekniikan Asiantuntijoiden kunnanjohtajille ja teknisille johtajille osoittamien kyselyjen pohjalta kunnilla ei ole suuria haluja kuntatekniikan ulkoistamiseen. Kyselyistä saatujen tulosten perusteella voidaan todeta, ettei kunnilla ole teknisen puolen suhteen niin paljon yksityistämishaluja kuin yleisessä keskustelussa on arvioitu. Kunnat haluavat pitää teknisen toimen tehtävät pääsääntöisesti itsellään, eikä mitään runsasta ulkoistamispainetta tunnu olevan. Ulkoistamispainetta tuntuu ilmenevän lähinnä pienillä kunnilla. Kyselyjen tulokset osoittavat, että kuntatekniikan toimintojen ulkoistamisten kasvaessa ei säästöjä kuitenkaan saada syntymään.

Poikkeuksia kuitenkin löytyy molemmista ääripäistä. On olemassa yksittäisiä kuntia, jossa on ulkoistettu paljon ja kustannukset ovat keskiarvoissa tai sen alapuolella. Vastaavasti on kuntia, joissa ei ole ulkoistettu juuri ollenkaan ja kustannukset ovat minimaaliset. Pienten kuntien on haastavaa myös seurata ulkoistettujen tai ostopalveluiden laadullisia seikkoja.

Kalliita investointeja vaativat toimet, kuten esimerkiksi rakentaminen halutaan kuitenkin pääasiassa ulkoistaa. Vaikeissa erityisosaamista vaativissa kohteissa, kuten energiassa, ict-alalla ja jätehuollossa halu ulkoistaa toiminnot on vähän suurempi kuin muissa. Erikoisosaamisen ostaminen on myös kallista. Kyselyjen mukaan vaikuttaa myös siltä, että kunnat haluavat pitää selkeät ja helposti hallittavat kokonaisuudet itsellään.

Seutukunnallinen toiminta saa kyselyjen mukaan kannatusta, esimerkiksi hankintojen seutukunnallistamista kannattaa suurin osa kyselyyn vastaajista. Kyselyistä jää mielikuva, että kunnat eivät tarvitse konsultteja selvittämään ulkoistamisen autuaaksi tekemiä vaikutuksia. Vaan kunnat tarvitsevat apua tehostukseen ja kehittämiseen omia toimintojaan, prosessejaan sekä tuotantotapojaan. On ne sitten kunnan omaan järjestämismalliin tai seutukuntaan liittyviä.

Kyselyjen ja kokemuksen perusteella voidaan myös sanoa, että kuntien omien toimintojen tehostamiseen ei ole kiinnitetty esimerkiksi valtion taholta riittävästi huomiota, vaan kunnat on jätetty yksin. Kunnat ovat säästöjen nimissä joutuneet vähentämään henkilöstöään. Tämä on pienissä kunnissa johtanut siihen, että heillä ole enää mahdollisuutta hoitaa moninaisia tehtäviä itse. Kuntien on ollut pakko ostaa palvelut ulkoa, vaikkei se olisi kokonaistaloudellisesti kannattavaa. Kuntien toimintojen tehostamiseen tarvitaan kipeästi työkaluja, jotta kuntien kustannukset eivät karkaa käsistä ja verorasitus entisestään lisääny.

Niin sanottujen säästöjen ohella on hyvä huomioida, että ulkoistamiset vaikuttavat kunnan kokonaistalouteen työllisyyden ja verotulokertymien osalta negatiivisesti ja syrjäseudulla etäisyydet kasvattavat kuluja.

Lisätietoja:

puheenjohtaja Keijo Houhala, KTK Tekniikan Asiantuntijat ry, 0400 551175
alueasiamies Sampo Kilpeläinen, KTK Tekniikan Asiantuntijat ry, 040 7310069

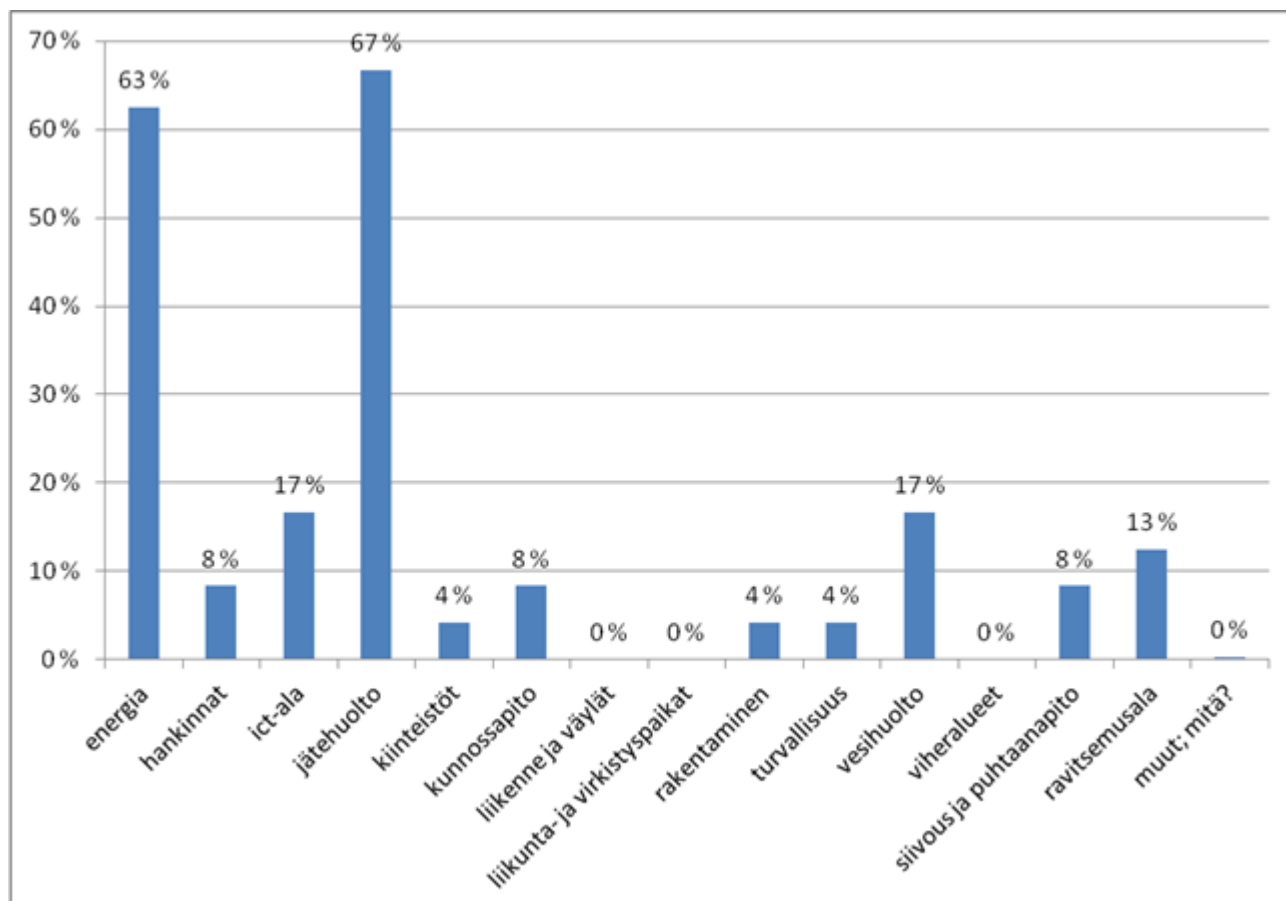
Kyselyn taustatiedot:

Kunnanjohtajille osoitettuun kyselyyn vastasi 24 kunnanjohtajaa.

Kyselyn kunnissa asuu 300.000 asukasta, mikä tarkoittaa noin kuutta prosenttia koko väestöstä.

Teknisille johtajille osoitettuun kyselyyn saatiin vastaus 40 kunnasta. Kyseisten kuntien asukasluku on reilu miljoona, jolloin kyselyn kattavuus on n. 19 % Suomen asukasluvusta. Yhteensä kattavuus on n. neljäsosa Suomen väestöstä.

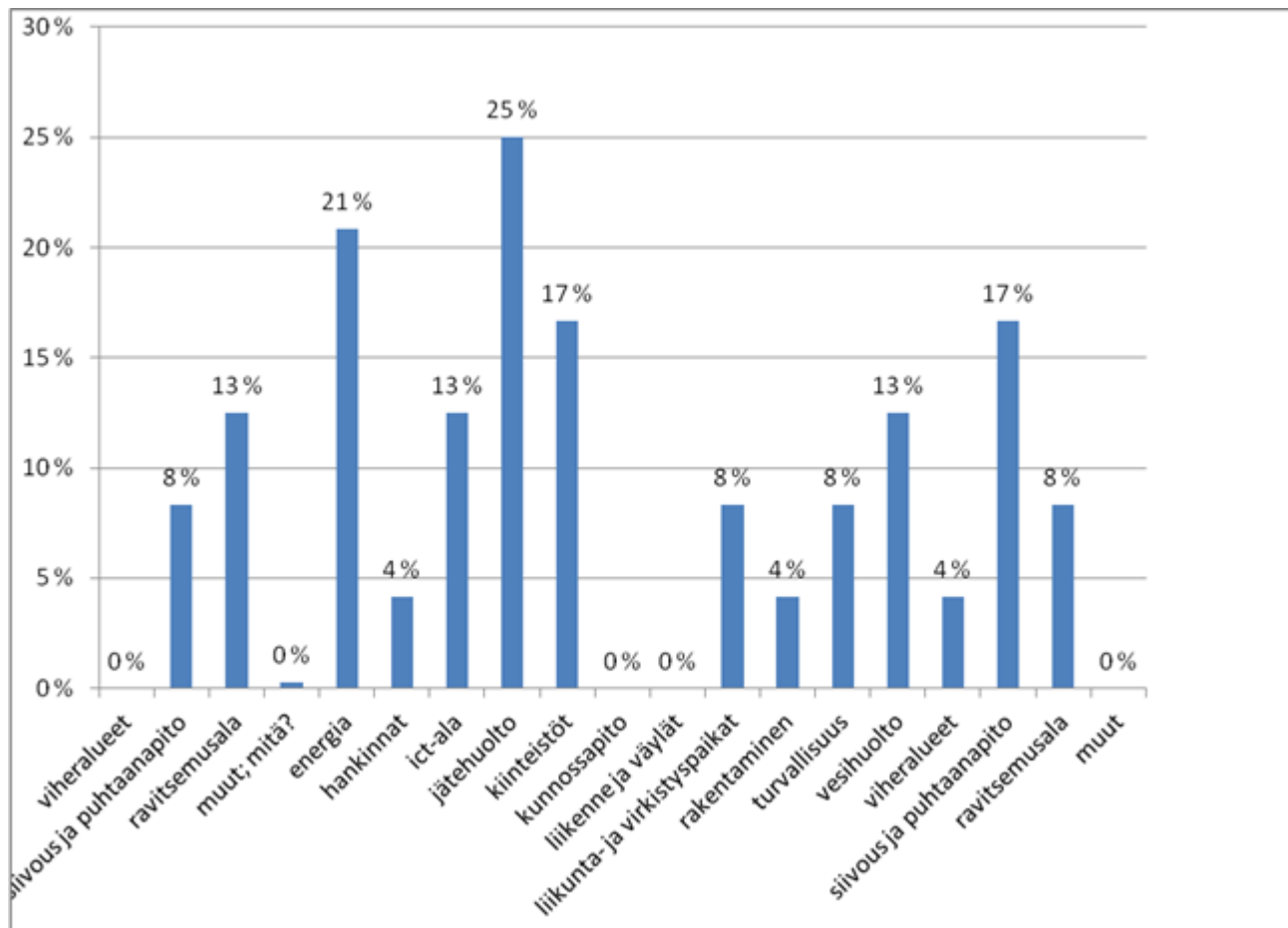
Taulukko 1. Taulukko kuvaa mitä kyselyihin osallistuneissa kunnissa on yhtiöitetty kokonaan.

Kokonaisuudessaan kuntien selvästi eniten yhtiöittämiä toimintoja ovat jäte- ja energiahuollot.

Näitä ovat yhtiöittäneet kaksi kolmesta vastaajasta. Runsaassa kymmenessä prosentissa kuntia yhtiöittämiset ovat kohdistuneet ict-alaan, vesihuoltoon ja ravitsemusalaan.

Taulukko 2. Taulukko kuvaa mitä kyselyihin osallistuneissa kunnissa on yhtiötetty osittain.

Taulukko 3. Taulukossa on kerrottu miten kunnat on jaottelu eri kokoluokkiin kyselyjen tuloksia arvioitaessa.

Asukkaita Kuntia mukana selvityksessä (kpl)

alle 10.000	17
10000-20.000	7
20.000–40.000	9
yli 40.000	7

Kunnat suhtautuvat kuntatekniikan yksityistämiseen nuivasti

Kysyttäessä onko kunnilla suunnitelmissa yhtiöittää tai yksityistää teknisiä toimintoja seuraavien viiden (5) vuoden aikana. Kolmannes kunnanjohtajista ilmoitti, että heillä on suunnitelmissa joko yhtiöittää tai yksityistää toimintoja. Eniten yksityistämissuunnitelmat kohdistuvat **puhtaanapitoon, ravitsemusalaan, kiinteistöhoitoon, kaavateiden kunnossapitoon, vesihuoltoon sekä katuvalaistukseen ja kaukolämpöön**. Yksikään kunta ei kuitenkaan aio yksityistää runsaasti.

KTK Tekniikan Asiantuntijoiden havainnot kyselyjen pohjalta.

- 1) "Kuntatekniikan osa-alueet tarvitsevat toimintamallien ja – prosessien kehittämistoimia, ei niinkään ulkoistamisia."
- 2) "Osaavan henkilökunnan saatavuudesta on koko ajan huolehdittava."
- 3) "Infrastruktuuri pitää olla yhteiskunnan vastuulla, jotta huoltovarmuus toimii ja investointivajetta ei pääse syntymään lisää."
- 4) "Ulkoistamiset on sekoitettu eri hallintokuntien kuluihin, joka vääristää todellisia teknisen toimen kulurakenteita ja vertailtavuutta."
- 5) "Vertailuissa voi esiintyä tilastollista harhaa, ellei arvioija tunne kuntatekniikkaa ja sen toimintoja substanssina."